

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 6 frt — kr.
 Negyedévre . . . 1 < 05 >
 Helyben házhöz hordva:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt — kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, október 2.

Amióta I. Ferencz József homlokát Szent István koronája érintette nemzeti ünnep a magyarnak az ő neve napja. Lelkesen, őszintén ünnepli e napot a nemzet apraja nagyja. Nagy városok impozáns székesegyházai és szerény falusi templomok boltívei megtelnek ünneplő közönséggel, kik buzgó szívvel imádkoznak a királyok királyához a magyar király drága életéért.

Királyunknak mostani nevenapja mesze elűt az előző évek sablonos ünneplésétől. A magyar mindig dynasztikus nemzet volt, törhetetlenül ragaszkodott Szent István koronájának felkent viselőjéhez. Ha uralkodója részéről csak a legkisebb jóindulatot tapasztalta, lelkesedése, áldozatkészsége nem ismert határt.

Mikor boldog emlékü V. Ferdinánd király hosszú szünetelés után összehívta

az országgyűlést, azon tanakodtak a király tanácsosai, mivel lehetne megengesztelni a magyarokat, akik készültek, hogy gravamenekkel állnak elő az évek során át elkövetett alkotmányértékek miatt. A tanácsosok kifogytak minden jó tanácsból. Végre a királynak jött a legjobb gondolata. »Magyarul nyitom meg az országgyűlést,« — mondotta a jó király. (Akkor még latinul tárgyaltak a dietán) »Nem tudjól magyarul Felsőged« veté ellen az egyik tanácsos. »Nem tesz semmit — mondá a király — ha meghallják az első magarszavakat olyan lelkes éljenzés fog kitörni, hogy semmit sem lehet majd hallani a beszéd többi részétől. Ugy is lett. A gravameneket is elfelejtették.

Ilyen a magyar. Az irányában mutatott legkisebb jóindulat pillanat alatt lángra lobbantja.

Királyunk ő Felsőgedé annyiszor mutatta irántunk atyai jóindulatát, hogy hártalan mértékben kivívta e nemzet szeretetét, ragaszkodását. Meg is ragadt e nemzet minden alkalmat, hogy kimutassa iránta őszinte érzelmeit. Osztozott örömeiben, osztozott gyászában.

Most elhozta a Gondviselés az alkalmat, amelyet hosszú századok óta nem látott ez a nemzet. A költő régen meg-

énekelte, hogy »a legelső magyar ember a király«, — most hatványozottan érezzük nagy költőnk mondásának igazságát.

A legközelebb elmúlt napok nagy eseményei mint ábrándképek tűnnek fel lelki szemeink előtt. Európa leghatalmasabb uralkodóját a magyar fővárosba hívja vendégének királyunk s itt a nagy császár valóságos apotheosist mond a magyar vitézségről, a magyar kulturáról s ünnepelesen elismeri ország-világ előtt állami függetlenségünket. A mi jó királyunk pedig saját elhatározásából, udvartartása költségeiből szobrot állít a nemzet nagyjainak, kik a hitért, hazáért, trónért, szabadságért és tudományért áldozták életüket. És ezzel egy új korszakot kezd hazánk történetében: a nemzeti eszmék diadalánál korszakát.

Itt az alkalom, hogy a nemzet lerójjá háláját nagy királya iránt. A parlament és a főváros járnak elől jó példával, hiszszük, hogy a vidék sem fog elmaradni. Impozáns módon nyilvánuljon hálánk, lelkesedésünk. Lobogózzuk fel házainkat, világítsuk ki ablakainkat. Az Isten házában pedig buzgó szívvel kérjük a népek nagy Istenét, hogy tartsa meg sokáig apostoli királyunkat.

Éljen a király!

A „TISZÁNTÚL“ TARCZAJA.

K É S Ő !

Erzsébet, román királyné költeménye.

Fordította: LUBY SÁNDOR.

Mi könnyű a lépte! s a hangja — méz,
 És szép tavaszon jöve értem;
 Mint a virág s a dal, úgy igéz —
 Anyám! szerelem tüzeit érzem!

Hogy szívemet égeti hön a láng;
 Jól tudom én oh, nagy a vétkem,
 De kéjt ad e bűn nekem oh, anyám,
 Anyám! szerelem tüzeit érzem!

Egy hangja s egyetlen szemsugár
 Feldúlta nyugalmam egészen,
 Nincs szűnnék előtte titka már —
 Anyám! szerelem tüzeit érzem!

Ujjongni szeretnék, s nem szabad
 Örülni nekem soha mégsem;
 Kezdem csinosítani magamat —
 Anyám! szerelem tüzeit érzem!

És hátha csak egyszer láttam őt,
 És látni nem is reménylem,
 — De arca örökre szívembe nőtt —
 Anyám! szerelem tüzeit érzem!

Oh, hogyha borulna hab reám,
 Nem sirna senki se értem,
 Hervadj szívem el, s légy néma szám —
 Anyám! szerelem tüzeit érzem!

Kár volt nekem hallanom is szavát,
 És szép szeme fényibe néztem:
 Oh, nem karolhat soha nőül át —
 Anyám! szerelem tüzeit érzem!

Carmen Sylva.

Isten ítélet.

Irta: Pogány.

Még akkor nem volt a többi nagyhatalom mellett egy külön »nagyhatalom« is; még akkor nem volt szenzációra éhes emberáradat! . . . a családi élet tüzhelye szentély volt; tisztelve mindenkitől. Az emberi élet ezerféle variációban megnyilvánuló idegessége nem játszott bele a mindennapi élet egyformaságába és ha mégis történt valami azokban a körökben, a melyet ma a »felsőbb tizezerek«-nek mondanak, nem tudta meg senki. Ott veszett

azokban a foszló szélű, kapcsos imádságos könyvek sárguló lapjain, a melyekre szép, kalligrafikus írással rajzolta oda, nagy titokban az udvari iródeák.

Egy ilyen poros imádságos közyv megsárgult, aranyziradás lapjai szólnak arról: »az hívséges szerelemből, mely is az blüowi gróf és lovag urnak életébe kerülte« — mint azt Thürzó egyik iródeákja leírta.

A harmadik hónapja tartott már az országos lakodalom — írja a krónikás — Thurzónak, a mikor idegen czimmerrel ékesített lovasok vágattak a Thurzók ősi várába. Nagy kerecsen tolluk büszke hajlással simult nehéz acél sisakjukra, vashálóval bevont erős lovakat kiverte a tajték, a hogy egy napi járőrfölddel előre sietve hirül hozták Magyarországot leggazdagabb olygarhájának, hogy lakodalmi ünnepségére útra kelt Bülow grófja, nagy Németország legtekintélyesebb lovagja. A volt fegyvertárs ősi szokás szerint magával hozva ifju nejét és hű csatlósait.

Nosza lett is öröm. Az ünnepségeknek egyszeribe vége szakadt. Egy percz mulva az egész vár nyüzsgött a fogadtatásra készülő magyar uraktól és cselédségtől. Egymást nógatta, siettette a sok csatlós, fegyverhordozó és hajdu. A hangos zür-zavarból kihangzott a vendégségben levő urasszonyok frajláik után kiáltó hangja, és mire felvirradt a naofény, a biboros napsugár harmincz nemes ifju aranypaszomántos párduez mentéjén siklot végig, a kik tüzvéri paripák alatt, a püspök egőik, unokaöcsésének vezetése mellett, lassu ügetésben ereszkedtek le a várból a vendég ur fogadtatására.

Dr. Karsch Lollion választóihoz.

Bibornok főpásztorunk elvégezvén a szavazatok összeszámolását, a megválasztott papi képviselő részére kiállította a megbízó levelet és kezeihez juttatta. Dr. Karsch Lollion a megválasztott papi képviselő nyílt levelet intéz választó polgártársaihoz, melynek soraiból mindenki reá ismerhet. Szerénység és törhetetlen akaratérő nyilatkozik meg abban a levélben.

Nem ígárgot, de tenni akar. Ezt vártuk tőle, ki mindig a tettek embere volt, ki husz éves tanárkodása alatt hatalmas papi nemzedéket nevelt, ki eddig irodalmi munkái által országos hírű tudóssá lett.

Levele nem szorul kommentárra, beszél az magáért még pedig hatalmas szavakkal.

Itt adjuk szóról-szóra.

Ma vettem át Ö Eminentiajának, kegyelmes főpásztoromnak kezéből a kat. autonomiai kongresszus fontos munkájában részvételre feljogosító mandátumot, melyet Ti, tisztelendő paptársak rám ruházni jónak láttatok. Sietek annak kijelentésével, hogy szeretetteljes bizalmatoknak ez alkalmi megnyilatkozása oly nagy kitüntetés csekély személyemnek, melynél magasabbat nem ismerek. S éppen azért, mert ennek a megtszítettetésnek oly nagy értéket tulajdonítok, zavaromban alig találok megfelelő szavakat, mély hálám kifejezésére. Egyébiránt élénken érzem, hogy a szóbeli hála távolról sem elégséges ott, hol a megtszített bizalom tetteg nyilvánult, mint a jelen esetben is. Ezért a tette tettel felelni az egészen hálas ember feladata. Miután Ti megválasztottatok és pedig azzal a szándékkal, hogy hűségteket a hitben, ragaszkodástokat az egyház és a haza iránt, nem különben a felmerülő elvi kérdésekben a meggyőződés szilárdságát képviseljem a kongresszuson: én erre azt mondom és mást nem is mondhatok, hogy minden tölem telhető erővel igyekeznem fogok a ti megtszített bizalmatokból eredő küldetésnek megfelelni ezen elv állandó szemmel tartásával: *In necenaris unilas, in dubiis libertas, in omnibus charitas*, Persze, hogy ez a pusztán erberi jóakarás magában véve mit sem ér, ha az én jószágos Istenem malasztja nem járul hozzá. Azért buzgó szívvel kérem fogom Öt — kérjétek Ti is — hogy tegye fogantossá kegyelmes főpásztorom áldását, melyet nekem küldeni méltóztatott.

Megválasztott autonomiai képviselők.

Az autonomiai szabályok értelmében 132 világi és 34 papi képviselőt kell választani a kongresszusra. Leszámítva ebből a román szerződésű egyházmegyékre eső 23 maodálumot, a megválasztottak száma lesz 143. Most már csaknem mind meg van választva. Apponyi, Eszterházy m. m. és Zichy N. két helyen vannak megválasztva s így az ideig megválasztott képviselők száma 108. Betűsoros névjegyzékük a következő.

Apponyi Albert gr. Jászberény és Eger, Apponyi Géza gr. Bonyhád, Asbóth János Sopron, Andreánszky Gábor br. Vác.

Bakonyi Elek dr. Kunfélegyháza, Bittó István Baranyavár, Borsody Géza Kaposvár, Brezovay Gyula Miskolc, Bujanovics Sándor Eperjes, Bakacs Imre Veszprém, Battyány István gr. Sz.-Gothard, Bitta Dezső dr. Pannonhalma, Bukovszky Ede dr. M.-Sziget.

Czirák Antal dr. Székesfehérvár, Czirák Béla gr. Csepreg, Chotek Rezső gr. Ujvidék, Chvalibogovszky lovag Nyitra V. ker.

Dessewffy Aurél gr. Nagy-Kálló, Dudek János Nyitra, Demjanovics Emil dr. Huszt.

Eredics Frenéz Szombathely, Eneth János Pécs, Eszterházy Ferencz gr. Kisbér, Eszterházy Miklós Mórész gr. Budapest-Csákvár, Erdődy Gyula gr. Rohonc.

Fernbach János Apatin, Fábrián János Torna, Festetic Imre gr. Sz.-Lőrincz, Frey Ferencz Esztergom.

Günsher Antal dr. Zombor, Fábrián Sándor Gy.-Fehérvár, Giesswein Sándor Győr, Győrffy Gyula Felecsik.

Hehelein Károly Szatmár, Hrabár Endre Nagyszöllös (gör. kath.) Horánszky Nándor Gyöngyös, Hoványi Gyula dr. Nagyvárád, Hortoványi József Nyitra III. v. ker. Hunyady Imre gr. Kéthely.

Jósika Samu br. Kolozsvár.

Károlyi László gr. Kápolna, Károlyi Sándor gr. Vásárhely, Kende Oéter Munkács, Kubina József Trenesén, Kun László dr. Csanád, Kiss János dr. Csanád, Kamirszky Géza Munkács, Karsch Lollion Nagyvárád, Kiss Balint Gy.-Fehérvár, Kornis Viktor gr. Csik-Három-Szék.

Latinovics Géza Baja, Lippay Géza Győr, Lubrich Ágoston dr. Soroksár, Liptay Frigyes br. Billéd, Lakner László Aranyos-Maróth.

Majláth Géza gr. Nógrád, Majláth György gr. Nagy-Szombat, Mályi István Temesvár, Márkus József Budapest II. v. ker. Marosvasky Endre Nyitra, Meszlényi Benedek Budai v. ker. Micsura György Vág-Beszterez, Mladoniczky Nándor Bács, Mócsy Antal Keszthely, Mikita Sándor, Munkács, Molnár Lajos Rozsnyó, Máriássy János br. Lőse, Mamuzsich Mátyás Kalocsa.

Pál József Tolna-Tanási, Pallavicini Ede gr. Kaposvár, Pálffy István gr. Pozsony, Paszt Vilmos Oravicza, Pechata Antal Komárom, Petrovác Antal Kalocsa, Pozsgay József Pécs, Poda Endre Győr, Pletényi Endre Kassa, Péller Pál Veszprém.

Reiuprecht Antal Somogy-Csurgó, Rédl báró Szabadka, Reiter János dr. M.-Óvár, Révay Gyula b. Privigye, Rimély Antal Besztercebánya, Rózsahegy Gyula Vác, Roskovics János S.-H.-Ujhely, Rabár Endre N.-Szöllös, Rónai Jenő N.-Kikinda, Raskovszky István Liptó-megy.

Salamon Tivadar Podola, Sághy Gyula br. Pozsonyi III. v. ker. Sefcsik István Szolnok, Semadam Sándor dr. Kisúcsa-Ujhely, Szapáry Gyula gr. Török Sz. Miklós, Szmröcsányi Lajos Eger, Szegedi György Sárvár, Stécz György Kalocsa.

Tompa Antal Ó-Becse.

Ugron Gábor Székey-Udvarhely.

Vörös Mihály Mohács, Wenckheim Ferencz gr. Losonc, Wenckheim Géza gr. Békés-Gyula.

Zamoszky Jenő gr. Nyitra, Zichy Ágost gr. Zala-Egerszeg, Zichy Aladár gr. Nagy-Kanizsa, Zichy Jenő gr. Hont, Zichy Nándor gr. Budavar és Pápa, Zichy Vladimir gr. Veszprém, Zselenszky Róbert Arad, Zmeskál Zoltán Turdosin.

Az ünneplő Nagyvárád.

Hálaadó istentisztelet, rendkívüli közgyűlés és kivilágítás.

A városatyák pénteken délután tartott értekezletének határozatai Nagyvárád város összes lakosságánál csak fokozták azt a szeretettel, hódolattal teljes lelkesedést, a melyet Király ő Felsége fejedelemi ténye: a tiz szobor felállításának elrendelése keltett.

Ebből a lelkesedésből következtetve a hétfői esti kivilágítás impozáns lesz s nem marad hajlék, hol ki nem gyul az örömtűz s buzgó fohász száll mindannyiunk ajkáról a Magasságbelihez, ő Felsége drága életéért.

A hálaadó isteni tisztelet délelőtt 9 óraker lesz a székesegyházban, melyre a hatóságok és hivatalok külön is megvannak hívva. Maga Schlauch Lőrincz bibornok-püspök fog a legteljesebb díszben az istentisztelet tartására felvonulni: s pontifikálni a káptalan és a központi papság segédlete mellett.

Az aláhanyatló nap vérvörös sugarai közül pedig ragyogó, színes kép tűnt elő. Egész sereg hatalmas, öles alak, talpig vasha, vörös-fehér keresén tollakkal; ezimert vivő mellvértes heroldokkal, vörös bársonyba öltözött, fehér puffos apródokkal, lelánczolt nehéz társzekerekkel. Az egésznek közepén egy jól megtermett kissé kövér, ezüst páncélba öltözött lovaggal, a ki ott poroszkált nehézkes szürke lován az első födeles utikoesi egyik oldalán. Feltölt sisakrostélyát látni engedte parancsoláshoz szokott merev arcát, a melynek szigorát alig enyhíté valamennyire is a kerekre vágott szőke szakáll. A kocsi jobb oldalán az előre lovagolt csapat vezetője: Thurzó öcsese tánczoltatta tüzes paripáját, be-beszólván az ernyő alá, a melynek hátterében a gróf fiatal neje egyik belső frajlával ült. Nagy néha kitekintett a félig lehajtott bőrrernyő alól, a mikor látni lehetett mélytűzű fekete szeméit és eszményi szépségű vonásait. Tömött hullámos haját az akkori idők divata szerint rendszeren két fonatbaviselte az ut alatt azonban felkötötte kontyba.

Az idegen vendégeket, a várkapuban, körülvevő vendégeitől, maga Thurzó fogadta, a lakóház előtt fiatal felesége állott rokonságával és a vendég-urakkal. A mire pedig kifogytak a szíves üdvözlésekből alig engedve időt az átöltözésre, már nyitogatták a nagy lovagterem szárnyas ajtóit a hajduk, egyenkint hívogattva a vendégeket az ünnepi lakomához.

És megeredt a mulatozás, előbb kissé szer-tartásszerű feszességel, mire azonban második-

szor is körül hordozták a Tokaj aranyedűjével telt nehéz mázos korsókat. A kedv mind nagyobb hullámokat vetett. Előkerült az udvar poétája, a ki humoros latin rigmusokat rögtönzött; a mindenkhez értő, sárga ruhába bujtott cigány, a ki elnyelt mindent, még a vendég gróf nagy csatákdját is, végezetül úgy kellett odakötözni az egyik vasrácsos ablakhoz, hogy a kacagástól lélekzetet tudjanak venni a vendég urak.

Majd felhangzott a hegedüs hárfája és szólt mélabus hangon a régi dicsőségről. Mesélve Emese ösanjánkról, majd csaba királyfőről, a kinek úgy kellett éjjel elhagyni a csatatér, a mikor a magyar a magyar ellen támadt. Egy akorddal mélyebben fogva, csaknem színtelen hangon dalolt Lehel vezér gyászos fogságáról és magyarokat azután ért sok Isten csapásáról. Zokogott, sirt a hárfá, a levegő pedig megtelt nehéz párákkal a melyek lasan hínálództak a hatalmas terem egyik részéből a másikra, nagy lassan aláereszkedve, ráborulva a karjaikra hajtott fejű vendégekre.

Majd egy hirtelen átmenettel egyszerre felnevetett az ősi hangszer, belekapott egy régi induló és egy pillanat alatt csupa magasra emelt feje, ragyogó szem nevetett bele a nehéz levegőbe. A mire véget ért az induló, már együtt énekeltek magasra emelt kupákkal a hegedüssel a vendégek.

Most már hangzott szilajon, tűzzel a hárfá. Egy-egy hangja hevítette, forralta az urak véré, a kupák mind sűrűbben ürültek és mire

csengett-bongott nagyszilajon a hárfá valameny-ni hurja, azon a vad, félig erőszakos, vérforraló hangon, a melyet még onnan hoztak eleink Ázsia közepéből, a fiatal lovagok egyszerre talpra ugrottak és tele forrósággal járn kezdték az ösmagyar tánczot.

A szépséges német asszony pedig csak ült és nézte nagy figyelemmel a mulatozást. A mikor a hárfá a régi dicsőségről szólott, egy pillanatra nedvessé váltak a szeméi. Egyszer-kétszer odapillantott a férjére, az azonban csak ült ott némán, minden mozdulat nélkül. Hidegen, szinte érzéketlenül nézte a fájdalmas emlékek hatását, folytonos harcokban töltött élete megkeményítette szívét. Az asszony pedig lasan, nehogy valaki észrevegye, felemelte jobb karját s csipkével díszített ruháját oda szoritotta szeméihez. Az egész nem tartott egy perczig, de épen elég időig, hogy Thurzó öcsese észrevegye.

Idáig tart a krónika-író deák leírása, mely után ugyan is két egész oldal üresen van hagyva és a melyre csak később írhatta az előbbentől teljesen elűtő, erős markáns vonásokkal:

»Hogymicsoda történhetett ez után, az nem tudatik. Csak annyi bizonyos, hogy az szépséges asszony sokat sétált az Thurzó uram öcsesével az ő urasszonyának fenntartott virágos kertjében.»

Krónikáját a lakadalmi mulatság hetedik hónapjában folytatja, a mikor is úgymond, az egész ország úri népe csodájára járt a magyarosodó német seregnek.

A városi közgyűlés a *szentmise* után, délelőtt 11 órakor lesz.

A városi ünnepélyen való megjelenésre dr. *Bulyovszky* József polgármester dr. *Schlauch* Lőrincz bibornokot, mint a város diszpolgárát külön felkérte.

Hlatky Endre törvényhatósági bizottsági tag fogja megtenni az indítványt, hogy a törvényhatóság iktassa jegyzőkönyvébe király ő Felsége legmagasabb királyi kéziratát, melylyel a tiz szobor felállítását elrendelte s hódoló feliratban fejezte ki alattvalói hűségét, köszönetét.

Az isteni tiszteletre s a rendkívüli közgyűlésre vonatkozólag dr. *Bulyovszky* József polgármester a következő felhívást intézte a törvényhatóság tagjaihoz:

Valamennyi bizottsági tag Urnak!

Azon alkalomból, hogy ő cs. és apostoli kir. Felsége legkegyelmesebben elrendelni méltóztatott, miszerint hazánk kimagasló történelmi alakjai szobrokkal megörökítenek, hódolatunk ünnepélyes kifejezése céljából Főispán ur ő méltósága *Hlatky* Endre és társai bizottsági tagok kérelmére a folyó évi október hó 4-ik napjának d. e. 11 órájára *rendkívüli közgyűlés* összehívását rendelte el.

Van szerencsém ezen *közgyűlésre* és az ugyancsak 4-én d. e. 9 órakor a lat. szert. székesegyházban tartandó *hálaadó isteni tiszteletre* t. bizottsági tag urat oly kéréssel meghívni, hogy azon ünnepi díszöltözetben megjelenni sziveskedjék.

A templombamenetel végett találkozási helyül reggeli fél 9 órakor a városházát van szerencsém kijelölni?

Nagyvárad, 1897. október 1-én.

Dr. Bulyovszky József,
polgármester.

Ő Felsége névnapja a községi iskolákban. Október 4-én, dicsőségesen és áldásosan uralkodó urunk, királyunk nevenapját községi

Történt azonban, hogy egy szép reggelen, éktelen lárma és kiabálás riasztotta fel a mulatozókat. A mire nagy nehezen megtudták a nagy zaj okát, ott állt a bülöwi gróf egész hadi népe a vár udvarán. Csakhogy hogy nézett már akkor ki az a háromszáz kemény vitéz? El-lustulva, nekigömbölyödve, hiányos fegyverzet-tel, a mi pedig meg volt, az is élnélküli rozsdá marta.

A várudvarra tóduló magyar urak önkénytelenül is hangos kacajra fakadtak, a hogy meglátták a furcsa sereget, a mely előtt ott dühöngött ide-oda szaladgálva kivont karddal a német lovag.

A mikorára előkerült Thurzó uram és valahogyan elesített a lárma, egyszeribe kitudódott az ok is. A hatalmas olygarchának szép férfias arca egy pillanat alatt elborult. Sűrű szemöldökei alól kivillant vérbeborult szemének haragja s alig tudott lassu hangon néhány békítő szót kijelenteni. A még mindig mosolygó magyar urak között pedig egyszerre végig szaladt e két név: a grófnő és a magyar lovag.

A lárma kijött vendégasszonyok lassu léptekkel befelé indultak, a nagynehezen összehelődött sereg eloszlott, maga a német gróf is visszavonult, nem maradt más künn, csak Thurzó uram a hallgatagon álló magyar urakkal.

Előbb széjjel nézett közöttük. Csupa komor arccal, sőtét tekintettel találkozott. Azután szólt egy pár szót, a mire kivált négy fiatal ur és egy óra mulva egy pár lovastól ki-

iskoláink is méltóan kívánván megünnepelni, nagyban buzgólkodnak tanítóink a magasztos ünnepély előkészítésén. Mint értesülve vagyunk, az iskolák csoportonként tartják meg az ünnepélyt, melynek programja: Istentisztelet az egyes felekezetek templomában, melynek végeztével a növendékek az iskola — ez alkalomra az ő felsége arczképével és nemzetiszínű zászlócskával feldíszített — egyik tanteremben gyűlnek össze s a szózat eléneklése után az igazgatóság méltatja a növendékek értelmi fejlettségének megfelelő beszédben — nap jelentőségét kiemelve, Felséges királyunknak nemzeti életünkben kitűnő nagyjaink emlékeinek megörökítése iránt való legkegyelmesebb, nemzetünket örök hálára kötelező elhatározását. Az ünnepély a királyhymnus éneklésével ér véget. S ipos Orbán kir. tanfelügyelő jó előre intézkedett, hogy ő Felsége nevenapja a megye összes községi és állami iskoláiban megünnepeltessék.

Mint értesülünk, a felsőkereskedelmi iskolában szintén csinos ünnepély lesz holnap, hétfőn, ő Felsége névünnepe alkalmából.

A polgári fiúiskolában az ünnepély reggel fél 8 órakor veszi kezdetét a polgári fiúiskola dísztermében. Az ifjuság dalköre hazafias dalt énekel. Tóth Mihály igazgató megnyitó alkalmi beszédet mond, mely után a dalkör a »Király-hymnus« adja elő. Ő Dezső tanár azon nagy férfiak életét, működését fogja méltatni, kiknek szobrot emeltet a felséges király. Egyik tanuló hazafias költeményt fog szavalni s végül a szózattal fejezik be az ünnepélyt. Az ifjuságot ezután az illető tanárok azon templomba vezetik, ahol az ünnepélyes inteni tiszteleten vesznek részt.

A kereskedelmi iskola jövője.

— Megszivlelésre méltó eszme. —

Az utóbbi napokban olyan hírek keringenek a városban, hogy a nagyvárad felső kereskedelmi iskola alapító igazgatója: Propper N. János hajlandó iskoláját valamely erkölcsi testületnek a tulajdonába átadni, természetesen megfelelő összeg ellenében.

Az eszme nem új, már évek óta rebes-

sérve, négy különböző irányból hangzott fel a továvágató paripák dühöngése . . .

Estére — ott őrizték a szépséges német asszonyt Thurzó uram egyik közeli kastélyában. A lovagot pedig kisérte az a négy fiatal ur még ugyanaz nap délutánján Thurzó uram elé.

Ezután már csak szakadozottan, itt-ott elmosódva folynak egymásba a czirádás betűk, melyek szerint harmadnap, az infámis napra viradóra, a vár alatti mezőn emberek tolongtak, dolgoztak.

Betemetették a gödröket, kihajigálták a köveket, hogy sima, egyenletes legyen minden. Pár órával később nagy csoport magyar ur jelent meg fele más sereggel. Egyik része német másik magyar volt. Ezek nagy négyszöget formáltak, melyen belül két lovag jelent meg éles karddal, balkarjukon czimeres pajzsokkal. Az egyik középtermetű, kissé megtermett, arczát sisakrostély és testét vert ezüstpánczél fűdte, sisakján büszkén lengett a vörös-fehér kerecsen toll. A másik karsu, ifju, teljesen ruha nélkül csak derekán egy kis bőrkötővel.

Háromszor támadtak egymásnak. A kardok szikráztak, csattogtak, a két czimeres pajsról nagy vasfoszlányok lógtak, a vert ezüstpánczélon megtörő napsugarak belevakítottak az ifju lovag szemébe — és a mire elhangzott a vár ebédre hívó harangja, a visszafelé tévő komor sereg két testet hozott: egy halottat és egy súlyosan sebesültet . . .

gették, hogy czélszerű volna, ha az eddig is hivatása magaslatán állott tanintézet erkölcsi testület kezébe kerülne. Mert tagadhatatlan s a dolog természetében fekszik, hogy nagyobb a bizalom és a pártolás is, ha nem magán ember tulajdonában van az intézet.

A legczélszerűbb lenne, hogy az állam venné át az iskolát, azonban erre még gondolni sem merünk. A Kereskedelmi Csarnok is alig vállalkozna iskola fenntartására. Ilyen körülmények között leghelyesebb megoldása lenne a dolognak, ha a kereskedelmi és Ipar-kamara vezető egyénei vennék fontolóra, hogy az iskola a kamara tulajdonába miként mehetne át.

Az igaz, hogy a kamarának erre a célra nincs pénze. De lehetne módot és alkalmat találni, hogy az állam közbejöttével a kérdést sikeresen megoldják; annál inkább, mert pénzügyi tekintetben sem mutatkozik hátrányosnak az iskola átvétele és kezelése.

A kamara vezéreiből kamatnélküli kölcsönt eszközölhetnének ki a kormánytól, a melyet pl. tiz év alatt egyenlő részletekben visszafizetnének.

Ezenkívül évi államsegélyre biztosan lehetne számítani. Még emlékezünk a miniszter kijelentésére, a melyben ezt kilátásba helyezte, sőt erre nézve határozott ígéretet tett. Pár évvel ezelőtt Propper N. János igazgató államsegélyért folyamodott s a miniszter a kérelemmel azzal tagadta meg, hogy mindaddig nem adhat államsegélyt az iskolának, míg az magán tulajdon lesz; azonban kész ily segélyt nyújtani, mihelyest valamely erkölcsi testület tulajdonába megyen az intézet.

Az iskolának évenként 130—160 tanulója van; Nagyvárad városa évenként 1500 frttal járul segélyképpen a fenntartáshoz, azonkívül a vizsgadíjakból befolyó összeggel és más segélyekkel együtt mintegy 16 ezer frt. bevétele van az iskolának, nem számítva az alsófoku kereskedelmi iskolát.

A kérdés pénzügyi oldalát a következőképpen képviseljük megoldhatónak:

Bevétel:

Csak 100 tanuló számítva 70 frtjával:	
tandíjjal — — —	7000 frt.
államsegély — — —	3000 »
városi felemelt segély — — —	3000 »
vizsgadíjakból — — —	1000 »
összes bevétel	14000 »

Kiadás:

Törlesztés az államkölesönre	2500 frt
lakbér — — — —	2500 »
igazgató fizetése szabad lakással	2400 »
nyolcz tanár:	
3 egyéneknél 900 frtal —	2700 »
5 óradijas. á 400 frtal —	2000 »
fűtés, világítás — — —	1000 »
szolgatartás — — —	250 »
hetestartás — — —	200 »
felszerelés és könyvtárgyarapítás	200 »
nyomtatványokra — — —	250 »
összes kiadás	14000 »

Ezen számadás szerint a tandíjat a mostani 100 frtról 70 forintra szállítaná le az új tulajdonos s remélhetőleg így a mostaninál még több tanulója lenne az iskolának. Azonkívül a kamara a mostani évenként nyújtandó 300 forint segélyt más célra fordíthatná. Tiz év mulva, ha az államkölesön letelnék, lejjebb lehetne a tandíjat szállítani.

Elmondtuk véleményünket s ajánljuk a kamara elnökségének figyelmébe.

Az új évnegyed küszöbén.

— Felhívás a közönséghez. —

Az új évnegyed küszöbén új előfizetést nyitunk lapunkra.

A »Tiszántul« ugyan még csak harmadik évfolyamát éli, de e rövid idő alatt is oly pozíciót tudott magának szerezni, hogy a legelső vidéki lapok sorába emelkedett s elterjedése napról-napra növekszik.

Míg közleményünk bősége és változatosága, hirrovatunk pontos és gyors értesültsége folytán a vidéki zsrnalisztika sorában számottevő rangra emelkedtünk, lapunk olvasóságánál fogva is valamennyi riválisát felülhaladta.

Programunkat a közönség jól ismeri, egyetlen célunk, hogy minden ízében kifogástalan s tiszta keresztényi szellemben szerkesztett modern napi lapot adjunk a közönségnek, mely míg a helyi és megyei híreket eseményeket alaposan és kimerítően regisztrálja, másrészt a fővárosi és országos eseményeket sem téveszti szem elől, úgy, hogy ezeket kerek fél nappal hamarabb hozzuk, mint a Nagyváradra csak késő délután érkező fővárosi lapok, ezek közül még az esti ujságokat sem véve ki, mert ezek csak a délután, legkésőbb négyöt óráig történt eseményekről referálnak, míg lapunkat naponként éjeli 12 óráig sürgönyileg értesíti fővárosi tudósítónk.

A megye minden nagyobb községében és az ország nagyobb városaiban levelezőink vannak, kik fontosabb eseményekről azonnal értesítenek úgy, hogy e tekintetben is a »Tiszántul«-al kevés vidéki lap vetekedhetik.

Fővárosi levelezőnk minden nevezetesebb dolgról sürgönyileg értesít a nap bármelyik órájában, úgy, hogy a kiválóan fontos eseményeket gyakorta azonnal különkiadásban tudatjuk olvasóinkkal. — Országgyűlési rovatunk kivonatban hű fotográfiája a parlamenti tanácskozásokról s a vidéki lapoknál szokatlan nagy terjedelemben közli az egyes kiválóbb beszédeket.

Helyi rovatunk ellen gyorsaság és pontosság tekintetében ugyan alig emelhető kifogás, de azért mégis napról-napra arra törekszünk, hogy azt minél nagyobb tökéletességre emeljük. Napi híreink rovatát állandóan 5 munkatársunk látja el a legújabb és legfrissebb hírekkel a rendes vidéki levelezőket nem is számítva, összeköttetéseket létesítettünk mindazon helyi hírforrásokkal, honnan pontos és a valóságnak mindenben megfelelő híreket meríthetünk.

Vezérekikéink előkelő helyen állanak, mire nézve elég legyen megjegyeznünk, hogy nem egyszer szakközölnyök, fővárosi lapok is átveszik azokat tőlünk közlés végett. Tárczasorozatunk élénk s egyik specialitása, hogy a külföldi nagy írók rövid elbeszélését mutatja be sikerült magyar fordításban.

Naptárakat nem osztogatunk, mert nem akarjuk előfizetőinket 10—20 kr. értékű kedvezményes adománnyal kifizetni hanem ahelyett arra törekszünk, hogy minden nap jó lapot adjunk olvasóink kezébe.

A szenzációt nem hajhásszuk s a hirlapírói tisztesség jelszavát a legszigorúbban megtartjuk, tollunkat mindig az vezet, hogy az abszolút igazságra való törekvéssel lapunkat higadt, komoly és tekintélyes organumává tegyük a magyar sajtónak.

Lapunk pártoktól független és szókimondó ujság, bátran fordulunk tehát a közönséghez, hogy minden tekintetben nyílt és gyors értesültségű lapunkat pártolni sziveskedjék.

Az előfizetési árak a régié maradnak, amelyek lapunk homlokán olvashatók.

Előfizetőinknek, előnyöket is igyekezőn szerezni, azon kellemes helyzetbe sikerült jutnunk, hogy a »Vasárnapi Lapok«-kal fennálló összeköttetésünknel fogva, még jelentékeny kedvezményben is részesíti lapunk olvasóit a kiadóvállalat. Aki ugyanis ezt a közleményünket levélben, kivágva, beküldi a kiadóhivatalnak, s így fizet elő a »Vasárnapi Lapok«-ra, az egy évre 8 frt helyett 6 frtért kapja e szépen kiállított ujságot. Egyben jelentjük tisztelt olvasóinknak, hogy fővárosi íróktól ezental is még gyakrabban fogunk hozni közleményeket.

Mi meggyőződünk immár, hogy a »Vasárnapi Lapok« az egyetlen képes magyar ujságunk, mely a hasontermészetű külföldi folyóiratokkal a versenyt bátran kiállhatja, s így olvasóinknak szolgálatot vélnünk tenni fentebbi kedvezmény kieszéklésével.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Október 3. A kerékpár egyesület alakuló gyűlése a Fekete Sasban délután 5 órakor.

Október 3. Az 1848—49-iki honvéd egyesület közgyűlése, d. e. 11 órakor, Biharmegye székháza kistermében.

Október 5. Tenyészállatkiállítás B.-Diószegen.

Október 5. Az iparos ifjak szüreti mulatsága a Fekete Sas termében.

Október 3. A nagyváradai hegyközségi birtokok közgyűlése, d. e. 10 órakor a városházán.

Október 4. Megyei közg. bizottsági ülés.

Október 4. Rendkívüli városi közgyűlés d. e. 11 órakor.

Október 7. Közigazgatási ülés a városházán d. u. 3 órakor.

Október 10. Brenneberg Irén hegedűművész és Fenyvessy Emil a Vigszínház tagjának hangversenye a nagyváradai szinkörben.

Október 14. Városi közügyek.

Október 15—20. Katonai ellenőrzési szemle Nagyváradon.

November 28. A Szilgietti-társaság felolvasó ülése, d. e. 11 órakor a jogakadémián.

Régészeti és történelmi muzeum (Shlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. n. 3—5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Felkérjük előfizetőinket kiknek előfizetése szeptember végén lejárt annak mielőbbi szíves megújítására nehogy a szétküldésben fennakadás történjen.

Az akadémiai választások.

Tegnap délután ment végbe a jogakadémián a választás, a melyre már hetek óta nagyban készültek.

A választásból győzelemmel a Thury-párt került ki. Legelőször az önképzőköri tisztviselőket választották meg. Elnök jelölt kettő volt

Milye Gyula és Thury László, az előbbi 41, az utóbbi 49 szavazatot kapott s így a kör elnöke Thury László lett nyolcz szavazat többséggel. Az alelnökséget Sztachó Károly ellenében Gara Akos nyerte el. Pénztárnok lett Lukács Imre, könyvtárnok Nuszbek Sándor, ellenőr Barta Dezső, aljegyző Frankó Endre. Az önképzőköri választások után a segélyegyleti tisztségeket töltötték be. Thury elnök megköszönve a bizalmat, azonban a program beszédjét az idő rövidsége miatt az alakuló gyűlésre halasztotta.

Ezután a segély egyleti választások történtek meg. Elnök lett gr. Vass György, alelnök Eleméry Ferencz, pénztárnok Dallos Mór, ellenőr, Maróczy János, főjegyző Podraczky Jenő, aljegyzők Bárdos Imre és Glacz Béla, bizottságok Bárdos Imre, Bárdos Ödön, Habokay Elek, Darla Andor.

Együttal felkértek bennünket a következők közlésére.

Meghívás.

Jogakadémiai Polgártársak! Felséges Urunk és királyunk nevenapját országsszerte fényes ünnepélyekkel ülik meg.

A jogász ifjuság sem maradhat hátra, hiszen az ő szívében ütött át mindenkor legelőbb a nagy eszmék villamos árja.

Ilyen nagy eszméje a magyar nemzetnek a király iránti hűség és hódolat.

Az idő rövidsége folytán itt kérünk fel tehát, hogy az okt. 4-én megtartandó ünnepélyen való részvétel megbeszélése végett ugyanaz nap d. e. 11 órakor az I. sz. tanteremben tömegesen jelenjete meg.

Gr. Vass György
segélye. elnök.

Thury László
olvasóköri elnök.

* **Olvasós Boldogasszony.** A kath. egyház ma üli meg a szentolvasó vasárnapját. A félhold ellen kivívott nagy győzelmek közül kettőt köszön különösen a kereszténység az imádság erejének a Bold. Szűz közbenjárásának a lepantói győzelmet és a zentai diadalt. E kettő emlékére rendelte az apostoli szentszék Olvasó Boldogasszony ünnepét s október első vasárnapjára tette azt. XIII. Leo pápa pedig korunk tömérdek bajai között ismételtén felhívta a keresztények figyelmét az olvasóimádság hathatós voltára s külön ajtatosságot rendelt el egész október hónapra.

* **Az új önkéntesek.** A tavalyi önkéntesek, megszerezve örmesteri ranggal a hosszú kardot, leszerelték s valódi kéjjel bujtak bele a kényelmes civil ruhába lerázva magukról a terhes s ubhordinációt. Az új önkéntesek pedig bevonultak. Egy-két nap óta parádézta már a feszes uniformisokban. utazákon vendéglőkben, mindenütt méltó feltűnést kelte. Hogyne! Olyan otthoniatlanul érzik magukat az angyal-börben s olyan feszesen mozogódnak, hogy szinte mulatság nézni. A szalutálások csak segítségem sikerülnek. Az is megtörtént egy vendéglőben, hogy egy ujdonsült önkéntes, távozóban úgy tisztelt egy távolabbi asztalnál ülő tiszt társaságnak hogy cigarettával a szájában hajtotta meg magát. A tiszt persze elnézően mosolyogtak. Nem is nagy baj ez most. Majd jönnek az egy esztendő alatt a katonáskodás misztériumaiba s jövő esztendőre ők fognak úgy magyarázgatni az önkéntes ujonczoknak, mint most önekik az „öregnek.”

* **Képesítő vizsgálat a városházán.** Nagyvárad városa közelebb mázsatiszti állást rendszeresít s már kiírta a pályázatot. Mintegy husz pályázó van, akiket ma vesznek cenzura alá. Formális vizsgát tartanak ma dél-

Legjobb férfiruhát a legdivatosabb szabás szerint készítene

~ a legjutányosabb árak mellett ~

VELENTZKY és BARABÁS

férfiszabók. Fő-utca, Apáczka zárdával szemben.

előtt a városházán, hogy meglássák, ki tudja jobban a kétszer-kettőt. Bizony sok más állás betöltésénél is elkélne egy kis rögtönzött vizsgálat.

* **Wlasies a protekció ellen.** A kultuszminiszter legutóbbi körrendeletében a hatósága alá tartozó összes hivatalok és tanintézetek vezetőit szigorúan utasítja, hogy alárendeljeiket figyelmessé tegyék, hogy előmenetelüket ne alapítsák ezen a közpályán működő egyének pártfogására, hanem kizárólag csak saját érdemeikre, mert az ilyen protekció-mozgósítás az illetőknek a jövőben [csak hátrányára fog szolgálni. Igazán nagyon itt van már az ideje az ilyenféle, csak helyeselhető intézkedéseknek!

* **Október hatodikának megünneplése.** Október hatodikának megünneplésére mindenütt nagyban folynak az előkészületek. Legujabban a gymnasiumi önképzőkör határozta el a megünneplését a következő műsorral:

Elnöki beszéd. (Ormay Lajos).

A vértanuk emlékei Lászlófalvi Bélától (Prileszky Pál).

Szózat. (Daloskör).

Alkalmi beszéd. (Sebő Mihály).

Okt. 6. Abrányi. (Major Sándor).

Hymnus. (Daloskör).

Az ünnepélyre, mely a gymnasium nagytermében fog lefolyni, a közönséget szívesen látják.

* **Vasuti kedvezmény a tisztviselőknek.** Az állami és törvényhatósági tisztviselők részére az államvasutak vonalaira 50%-os kedvezményes arcképes jegyet adott ki a kereskedelmi miniszter, egy évre. Most megváltoztatják ezt a rendet, s mint egy miniszteri leirat mondja, a jövő év elején öt évre érvényes arcképpel ellátott kedvezmény jegyet adnak ki.

* **Kigyult tetőzet.** Tegnap szombaton éppen a déli harangzott, mikor egyszerre láng és szikrák törtek elő az építés alatt levő törvényszéki palota melletti Plathy-féle ház tetőzetéből. Nagy riadalom támadt a munkások között. Csakhamar megjelentek a tűzoltók s hozzáakartak fogni az oltáshoz, azonban sehol nem találták a törvényszék előtt levő tűzcsapot s nem tudtak vízhez jutni. Később a Szaniszló-utczán levő tűzcsapból kerítettek vizet és sikerült a tüzet elfojtani, még mielőtt a hosszú zsindeletet lángborult volna. A törvényszék előtt a tűzcsap, az építkezés folytán törmelékkel volt elfedve. A tűz keletkezésére nézve némelyek azt tartják, hogy a kémény gyújtotta fel a tetőt, de valószínűbb, hogy éppen a kigyult tető felett a törvényszéki palotán dolgozó bádósok forrasztójából röpillt egy szikra a száraz tetőzetre.

* **Szalmaégető a közkórházban.** A miniszter, dacára a fellebbezéseknek, tudvalevőleg megengedte, hogy az elhasznált szalma és más esetleg fertőző hulladék elégetése céljából a közkórház igazgatósága a kórház udvarán egy szalmaégető kemencét építtessen. A kórház igazgatósága azonban megváltoztatta korábbi tervét. A pénzében akarja építtetni a szalmaégetőt. A bizottság már megtartotta a helyszíni szemlét, nem emelt kifogást az újabb terv ellen.

* **Gyászistentisztelet a flumei hajókatasztrófa áldozataiért.** E hó 1-én a flumei székesegyházban ünnepélyes gyászistentiszteletet tartottak az »Ika« szerencsétlen áldozataiért. A szent misén jelen voltak a tengerészeti hatóság, kormányzóság és a tengerész akadémia legfőbb tagjai, azonkívül számtalan gyászoló és nagyszámu közönség. A rendőrség közzé tette azon 12 szerencsétlen nevét is, kiket még eddig nem sikerült megtalálni.

* **Elfogták a csendőrök.** Pár hónappal ezelőtt Tamás Adám súlyos büntényt követelt el, mely miatt bekísérték a kir. ügyészséghez Tamás Adám jókedvűen mulatozott egy

koresmában, a hova egyik jó barátja be vetődött. Addig beszéltek ellentétes dolgokról ket-tecskén míg a szerencsétlen embert, ki Tamásnak jó barátja volt egy fejszecsapással leütötte. A szegény ember összeesett és párnap múlva meg is halt. A törvényszék fozlalkozott egy alkalommal ez esettel, azonban Tamás jónak látta megugrani a büntetés elől, a csendőrök által elfogatott Karbunár község határában.

* **Óriási kacsca.** A Le grand Echo értesülései szerint a német császárnak Bpestre történt bevonulása alkalmával az uralkodók ellen bombamerénylet történt. A bomba, mely 70 embert összetépett, az uralkodókat nem érte. Lám, lám, mily csodálatos visszhangja van a császárnapioknak Franciaországban.

* **Elveszett nyugdíjkönyv.** Ma Tezli Ferenc nyugalmazott hivatalnok elvesztette nyugta könyvét a mely negyvenkilenc forint harminczhét krról volt kiállítva. Tezli kéri a becsületes megtalálót, hogy a könyvet annyival is inkább juttassa a rendőrségre, mert a nyugdíjat a találó egy sem tudja kiváltani s neki sem adják addig ki, míg a könyv meg nem kerül.

* **Elfogott gabona tolvaj.** A napokban Drén Gábor rendőr Balla József és Balla Istvánnától elkobozott kilenc zsák gabonát, mivel az gyanus volt. A ház motozásnál még négy zsákot találtak Balla Istvánnánál és előadta, hogy a buzát férje hozta haza, a ki jelenleg Belényesben dolgozik. A rendőrség megkereste a belényesi rendőrséget, a mely ki puhatolta, hogy a gabona a vasuti állomástól vészelt el. Ez ügyben különben a vizsgálat folyik.

* **A becsületes megtaláló.** Ma délelőtt Moskovits Lajos helybeli lakos Klein zálogházában egy órát ákart kiváltani, midőn azonban Klein a zálogcédulát gondosabban megvizsgálta azt találta, hogy az mint elveszett lett nálla bejelentve. Klein azonnal értesítette a rendőrséget az esetről, a rendőrség Moskovicsot letartóztatta.

x **Katonazene.** Ma este 8 órakor a Lloyd kávéházban a 37. ezred zenekara válogatott darabokból hangversenyt rendez.

x **Az osztálysorsjáték.** A »kis lutri« szeptember 29-ével megszűnt, hogy helyet adjon az osztálysorsjáték kipróbált intézményének. Ezen modern intézmény egyszerűen azon rendszeren nyugszik, hogy a betétek teljes összege — a kezelési költségek levonása után — nyeremények alakjában a közönség között ismét kiosztassák. A mi osztálysorsjátékunk nyereményesélyei — amint a hivatalos játéktervből kitűnik — kedvezőbbek, mint bármely külföldi sorsjátéké. Azon körülmény, hogy minden 2-ik sorsjegyet nyer és hogy kis betétekkel sok és nagy nyereményt lehet elérni, a sorsjátékot rövid időn népszerűvé fogja tenni. A kibocsájtott sorsjegyek, tekintve azok kis számát (100.000 darab) s a közönség vételkedvét, alig lesznek elegendők a szükséglet fedezésére. Egyebekben felhívjuk olvasóink figyelmét a magy. kir. s. z. b. osztálysorsjáték mai számunkban közzétett játéktervére.

Az őszi időnyre megérkeztek Roth M. utóda uridivat üzletébe angol, utazó és kocsipádek, keztjük francia illatszerek zsebkendők valódi karlsbadi cipők, a melyek a legelőnyösebben szerezhetők be.

Feltétlenül legelőnyösebben vásárlunk Angol, Olasz, Pichler és honi kalapot, Carlsbadi cipőket, keztjük és harisnyákat, nyakkendőket fehérneműket stb. Kizárólag Fábry Testvérek divatáru házában. Olasz, Fő-utca (Rimánóczy-ház) hol uri divatárunkban legnagyobb választék van.

MULATSÁG.

Iparos ifjak szüreti mulatsága. Ma, vasárnap zajlik le a »Fekete Sas« nagytermében a helybeli »partestület ifjusága önképzőköre«

által évenként rendezni szokott *szüreti mulatság* mely az eddigieknél sokkal élvezetesebb s mulatságosabb lesz, miután az iparos ifjak mindent elkövettek hogy a közönség várakozásáról kellőleg gondoskodva legyen. Gazdag műsort állítottak össze, mely akármely mulatságnak dicséretére válnék, ugyanis oly szavaltatok és magánjelenetek adatnak elő, melyben a közönség egy a komolyat mint a mulattatott fel találja. A szüreti ünnepélynek a programja a következő:

1. Jelmezes felvonulás dallal és zenével.
2. »Simon Judith.« Költemény Kiss Józseftől; szavallja Tunyogi Vilma k. a.
3. »Az öngyilkos.« Monolog Gabányi Árpádtól; előadja: Abella Mihály ur.
4. »Egy falusi kis leány Budapesten.« Szavallja: Lengyel Mariska k. a.
5. »Tetemre hívás.« Költemény Arany Jánostól; szavallja: Grenesér József ur.
6. »Egy ifju agglegény panasza.« Szavallja: Ifj. Barza József ur.
7. »Monolog ellen.« Magánjelenet Abrányi E.-től; előadja Báthory István ur.
8. »Couplék.« Eneklő; Varga Gyula ur.

Ezen kívül lesz, nemzeti táncz, zónaposta próbaházasság, melynél a legtöbb levelezőlapot és házassági ajánlatot kapó hölgyek ajándékban fognak részesülni, melyet egy független bíróság ítél oda. Belépti díj személy jegy 60. kr, Család jegy (három személy) 1 frt 50 kr. Karzat 40, kr. A rendező bizottság ezuton is felkéri a közönséget, tekintettel a 8 pontból álló műsorra 7 órára pontosan megjelenni.

IRODALOM ES MŰVESZET.

Hangverseny.

Élénk érdeklődéssel néznek azon művész estélyi elé, mely vasárnap a szinkörben fog lefolyni.

Brenneberg Irén k. a. külföldön is nagy hírnévűek örvendő hegedű művész nő fog hangversenyezni. Kivüle Fenyvessy Emil a Víg-színház rokonszenves tagja s közönségünk régi kedvence *Fehér Dezső* egy helyi vonatkozásu költeményét és egy bájos monológot fog előadni.

Végül egy új zongoraművész nő *Dósay Ella* kisasszony mutatkozik be a nagyvárad közönségnek, a ki a hegedűt is kíséri fogja. A hangverseny műsora különben a következő:

1. Bruch Miksa. Hegedű hangverseny. (H. moll. Hegedűn játsza Brenneberg Irén kisasszony; zongorán kíséri Dósay Ella k. a.
2. Grand Fantaisie de Concert, Kalkenbrunner-től; zongorán előadja Dósay Ella k. a.
3. »Nagyváradról a nagyváradiaknak.« Irtá: *Fehér Dezső*, előadja *Fenyvesi Emil*, a Víg-színház tagja.
4. Wieniansky: Legenda. Hubay Jenő. Mazurka Hegedűn Brenneberg Irén k. a. zongorán kíséri Dósay Ella k. a.
5. Monolog. Előadja *Fenyvesi Emil*, a Víg-színház tagja.
6. Sarasate. Czigány áriák. Hegedűn Brenneberg Irén k. a.; zongorán kíséri Dósay Ella k. a.

Az érdekes hangversenyre előjegyzet jegyeket már a mai napon ki lehet váltani a »Nagyvárad kiadóhivatalában (uri-utca 702.) a hol a jegyeket a mai naptól lehet kapni következő helyárok mellett.

Alsó páholy 4. frt. Felső páholy 3 frt. Támlásszék I—VIII. sorig 1 frt, IX—XI sorig 80 kr. Zártszék I. II. és III. sor 60 kr. Első emeleti I. sor 50 kr. második sortól 40 kr. Földszinti állóhely 40 kr, Katona és diákjegy a földszinten 30 kr. Közép karzat 30 kr. Oldalkarzat 20 kr. Egy szinlap ára a pénztárnál 10 kr.

— **Magyar kritika.** Ily ezim alatt egy ut-törő folyóirat indult meg e hó elsejével. A Benedek Elek szerkesztésében megjelenő lap nagy követ mozgat. Pártatlan bírálatban szándékozik megemlékezni mindarról, a mit csak a balletisztika révén a magyar könyvpiacra kerül. S ezenfelül, mint Beköszöntőjében mondja, az igaz magyar szellemnek kíván előharcosa lenni. Ezt föltétlenül elhisszük Benedeknek. Nagy vállalkozása nagy nehézségekkel is jár. Tudva azt, hogy mily borzalmas állapotok uralkodnak éppen a mi könyvtermelésünkben, szina

merész gondolatnak találjuk, hogy akad folyóirat, a mely osztatlan igazságot akar mérni és irtani itt a hol túl sok is a dudva, a gyom. Ha szándékát megvalósítja, bizony hézagpótló munkát végez. A mit az első számban bemutatónak nyújt, az csak szép reményekre jogosíthat fel bennünket. Avatott emberek szólnak hozzá a sokféle termékekhez s nem egy bíráló — mint pl. Robozó Bárony István két könyvéről, a vagy Ouidá-ról szóló coquis — valóságossal briliáns tollal vannak megírva. Találunk továbbá jogi történelmi, matematikai, földrajzi, orvosi s már tudományos szakmunkákról kimerítő ismertetést. Végül irodalmi híreket és a könyvpiac újabb termékeiről betüseros tárgymutatót. A kiváló gonddal szerkesztett folyóirat tehát a féle cicerone is egyszersmind s ezéja az olvasó közönség figyelmét és érdeklődését minden megjelent jó műre felhívni. A folyóirat havonként kétszer 1-én 15-én jelenik meg Budapesten. Előfizetési ára egy évre: 5 ft.

SZINHAZ.

A tegnapi Salvini előadás.

▲ tegnap színrekerült «La morte civile» (Erkölcsei halott) estélyét két dolog jellemzi, az egyik a botrányosan üres ház, a másik azon ezüstkoszoru, a melyet a 3-ik felvonás elején felnyújtottak a nagy tragikusnak. Nem értem, hol van a kettő között az összefüggés. Az egyik csodálatos közöny jele, a másik elcsúszott ünneplés. Avagy mért nem nyujtanak akkor ezüst koszorut Salvininek, mikor legjobb szerepében az Othellóban — ma — bucsuzik tőlünk s ha már tüntetőleg kifejezést akar adni a közönség azért a páratlan művészi élvezetért, a mit e mester immár 5 estén át juttatott hallgatónak mért teszik ezt üres ház előtt? Bármiként legyen is a dolog, szilárd meggyőződés, hogy az a kis számú, de válogatott hallgatóság, a mely tegnap megcsodálta Szalvinit, a tiszta gyönyörűség egy nemét érezhette. Az a briliáns színezés, a mivel Salvini elbeszéli tud, sokkal, de sokkal felülmúlja azt a sokat dicsőített meghalási jeleneteit. Nem gondolunk arra, hogy körül minden szürke a színpadon: partnerei az ordító sugó, az elnyűtt díszletek, csak azt érezzük, hogy nagy művész a lelkét, annak jobbik felét adja. Hiszen olaszul, az az olyan nyelven beszélt, amit vajmi kevesen kultiválunk, de meg tudta értetni mindenkivel, hogy mit mond, mit érez, és mit akar kifejezni. Ez a megértés, az a ritka művészi tulajdon, van meg Salviniban a leglökéletesebb mértékben. Nem írom ide, hogy mennyi tapsot kapott mert evvel nem lehet taksálni az ő művészetét, sem a referensnek, sem a publikumnak.

Játékrend a magy. kir. operaházban 1897. október 4-től 1897. október 10-ig. Hétfőn 4-én Hymnus. Hunyadi László. Kedden 5-én Jeanette menyegzője. Sylvia. Szerdán 6-án nincs előadás Csütörtökön 7-én A varázsfuvola. Pénteken 8-án nincs előadás. Szombaton 9-én Sába királynője. Vasárnap 10-én Parasztszünet. A piroszzipó.

Igazságszolgáltatás.

A nagyvárad kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: *Urbán Adolf.*

- 2828. Hegedűs István testi sértés.
- 2964. Mikulicza Vaszalie testi sértés.
- 3022. Goldberger Ferenczné becsületsértés.
- 2826. Broncz Tódor s. t. testi sértés.
- 2862. Stark Sámuel s. t. becsületsértés.
- 2907. Onoga Inovie lopás.
- 2955. Máté Ilona testi sértés.
- 3096. Sarle Józsefné sikkasztás.

Előadó: *Erdély Endre.*

- 2192. Vlojka Germán sikkasztás.
- 2193. Sztana Petruné becsületsértés.
- 2178. Benkő Antal lopás.
- 2174. Mos Tógyer s. t. lopás.
- 2227. Erdős János közszend.
- 2228. Herczeg Károly közszend.
- 2237. Ifj. Posta Mihály lopás.
- 2239. Hamza József lopás.

Előadó: *Fráter Imre.*

- 1554. Zádori Anna K. — Zhdori János s. t.
- 1625. Özv. ifj. Győri Mihályné s. t. — **M**onus Ferenczné s. t.

Előadó: *Dr. Járosy Károly.*

- 1669. Lázár György — Szála Mária s. t.
- 1657. Mos Juon — Szilágyi Florené s. t.
- 1889. Fazekas István s. t. — Seres Lajos s. t.
- 2068. Kuthy Károly s. t. — Várna Béla.
- 2069. **M.** orszg. közp. tkpt. — Diószegi Kálmán.
- 2070. **M.** orszg. közp. tkptr. — Diószegi Kálmán.
- 2071. Ludvig József hagyatéka.

Előadó: *Dr. Imrik Péter.*

- 1604. Bakos Mátyás — Peeers Ferencz.
- 1980. Heimann Miksa — Róth Adolf s. t.
- 2044. Stern Henrik — Schauer Ignác.
- 1961. Faragó Lőrincz hagyatéki ügye.
- 2007. Marosán Demeter hagyatéki ügye.
- 2015. Kurticzi rom. kath. egyház — Török József.
- 2016. Kurticzi rom. kath. egyház — Török József.
- 3061. A Békési népbank — Schwarz Gábor.

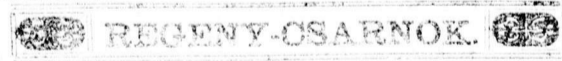
Tárgyalások a kir. törvényszéknél.

Hétfőn október 4-én.

- Szándékos emberölés büntetével vádolt Kobor Vaszaliné született Tuduk Mária ügye.
- Zsarolás és becsületsértés vétségével, vádolt Schwarz Eilás ügye.
- Ingó vagyon szándékos rongálás vétségével vádolt Kreszula Andrikó János ügye.
- Lopás büntetével vádolt Papp Gáborné született Bajduk Barbora ügye.
- Vétkes bukás büntette miatt vádolt Pintér Jakab bűnügye.

Pénteken október 8-án.

- Hivatalos visszaélés és becsületsértés vétségével vádolt Bálint Áron és társa ügye.
- Súlyos testi sértés büntetével vádolt Reberes György ügye.
- Sikkasztás büntette miatt vádolt Fodor Zsuzsanna ügye.
- Lopás büntetével vádolt Csehek Zsuzsanna és társa bűnügye fog tárgyalás alá kerülni.

VIZ ALATT.

Elbeszélés.

Írta: **ROVETTA G. Ford.** S. J. 35.

Badoero nem váratott magára. Egészen fehérbe öltözködve, mint egy szakács illatszerrel szagos olajjal és pomádéval kikenve, lassan és könyvedén lépett a gőzhajóra miközben hosszú lábain ringatta magát s azután mint valami műlovar egy ugrással a hidon termett. Alig hogy megpillantotta Praudinot, könnyű fejhajtással üdvözölt s egyenesen feléje tartott, közben jobbra, balra köszöngetve, mosolyogva, intgetve a fürdővendégeknek, kik a hajón szorongtak nevetgeltek, beszélgettek és torkállottak. Ariberti elébe ment és fél uton összetalálkozott vele.

«Jó napot!»

«Jó napot kedvesem!»

«Ha megengeded,» és Praudino lassan beszélt hozzá karját karjába öltve,» úgy bemutatlak téged Navaredó grófnőnek Vicenzából és leányának az ifjú D. Abala grófnőnek.»

Badoero, a ki a fürdővendégek között hasztalanul kereste a Lido színház egyik színésznőjét a kinek nagy tisztelője volt, lassu de

sokat jelentő «ah» felkiáltással és mély meghajlással válaszolt azután követte Aribertit, a ki a tolongó embertömegben számtalan bocsá-natkérések között nehezen haladt előre.

«Grófnő: Badoero gróf, unokatestvérem.»

Ez alkalommal a két nő volt, kik egy gyöngébb és rövidebb «ah» kiáltást hallattak és fejüket könyvedén meghajtották. Elza elpirult: még az ő korában is tudott elpirulni, ha azt hitte, hogy az jól áll neki.

«Ez évben először történik-e, hogy önök a lidóra jönnek? Ah igen természetesen, hiszen Ariberti mondta nekem hogy csak tegnapelőtt érkeztek meg. Nemde mégis ismerik Velenczét. Teringettét hiszen ezt kérdezni sem kellene, mikor Vicenza csak egy pár órányira van Velenczétől. Mily rossz idő volt mégis tegnap. Hölgyeim még egyszer sem fűrődtek azt gondolhatom. Ki merészkedett volna tegnap a lidóra menni? Senki, csak az örült Roders, egyik barátom, egy amerikai a ki át kelt oda egy kis csónakon.»

«Mily sok ember száll még mindég be! kiáltott Cecilia aki szorosán Elza mellett helyezkedett el a takarón ülve. «Már ugy lesz, hogy ha még ugy összepréselnek is bennünket mint a szardellákat azok, kik később jönnek mehetnek vissza.»

«Vagy pedig megvárhatják a másik gőzhajot. Mert minden tíz perczen indul egy.»

«Oh! Istenem! milyen kőszénzag! Nem tudom elviselni és nem akarok főfájást kapni!» kiáltá Cecilia midőn a hajó egészen tele volt.

De mindez semmit sem használt; át kellett mindnyájuknak menni a másik oldalra és Cecilia lökdösődve csinált magának utat a tömegben keresztül miközben azokat a kik késlekedtek neki kitérni csaknem felnyársalta szemével. Elza közönyös arezzal követte talán hogy benyomást gyakoroljon Badoerora a ki még mindég nyujtogatta nyakát és színészője után fürkészett de hasztalanul. Léphátul ment Ariberti, elpirulva a szégyentől Gégiót egyik kezével fogva maga után huzva, mialatt másik kezében a czimeres lábtakarót vitte.

«Na! végre!» így szólt Cecilia, midőn ismét kényelmesen elhelyezkedett. «Azt már nem lehet tagadni hogy Rima fürdői sokkal kényelmesebbek. Igen, valóban; sokkal gyorsabban megy ott minden és mégis sokkal olcsóbb.»

«Tudja grófné csak azért van ily sok ember mert ma vasárnap van.»

«Hát kiált fel Praudino,» mint Vicenzában itt sem lehetett menni vasárnap sehová?»

«Természetesen, az egész világ falun van! Éppen ezért nem mennek a mi nőink vasárnap sohasem a lidóra.»

«Nem! Iszonyu sok ember van itt! De meg fogják látni önök, hogy holnap sokkal kevesebben lesznek, és a társaság is sokkal előkelőbb lesz.»

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

Ő Felsége elutazása.

Budapest, október 2. (Saj. tud. táv.)

Ő felsége a király ma reggel 8 órakor több napra elutazott a fővárosból. A pályaudvaron bucsuzásra megjelentek Beniczky főispán, Márkus főpolgármester helyettes és Rudnay főkapitány. Ott volt ezenkívül Ludvig Gyula a magyar kir. államvasutak elnökigazgatója főrendiházi tag, a ki az udvari vonatot Marcheggig vezeti. Ő Felsége újból kifejezte megelégedését a lezajlott ünnepek alatt tapasztalt szép rend felett. Ő felségével veje, Lipót bajor herceg, a legfőbb cabinetiroda és a királyi kíséret tagjai is Bécsbe utaztak. Csak Kerzl dr. főorvos maradt itt a királyi várakban Ő felsége a király visszaérkezéig.

Bécs, október 2. (Saj. tudósít. táv.)

Ő Felsége ma délben Budapestről ide érkezett.

Spanyol krízis vége.

Budapest, október 2. (Saj. tudósítónk táv.)
S a g a s t a hajlandó a kabinetalakítást elvállalni. A krízis holnap híhetőleg megoldást nyer.

Bérmálás a Sacre-Couer intézetben.

Budapest, okt. 2. (Saját tud. táv.)
Vaszary Kolos biboros érsek mu d. e. a Sacre Couer intézet kápolnájában a bérmálás szentségét osztotta ki. Az intézetet és kápolnát ebből az alkalomból szépen feldíszítették.

Az intézet lépcsőházában Unterrichter fejedelem nő fogadta. Isteni tisztelet alatt Kohl, Hetey, Krizsán, Schiffer Ferencz Berger Sándor és Erdődy Károly segítettek. Az istentisztelet 10-kor véget ért.

Beniczky kitüntetése.

Budapest, október 2. (Saj. tud. táv.)
Beniczky Ferencz főispán v. b. t. t. a román korona rend első osztályát nyerte.

Görög kabinet válság.

Budapest, október 2. (Saját tud. táv.)
Delyannis támogatását kérve, a király Zaimist bizta meg a kabinet alakításával. Zaimis vonakodott eleinte a megbízást elfogadni, utalva arra, hogy Delyamis a majoritás vezére, a király folytonos kérésére azonban mégis elfogadta a kabinet alakításával való megbízást. Skuludics valószínűleg meg tartja a külügyi tárczát.

Uj pályázat szerb püspökségre.

Budapest, október 2. (Saj. tud. táv.)
A gör. kel. szerb püspökségre ö Felsége új választást rendelt el.

A londoni munkás sztrájk.

Budapest, okt. 2. (Saj. tud. táv.)
Salisbury lord azt felelte a londoni munkásszövetség kérelmére, hogy sajnálatára mit sem tehet a gépmunkások sztrájkja megszüntetésének előmozdítására, a kormány azonban szemmel fogja tartani az ügyet.

KÖZGAZDASÁG.

Közérdekű telepek feladatáról.

Az állami és községi amerikai szőlőtelepeknek hogy a közszükségletnek s így a tulajdonképeni céljuknak megfelelőhessenek / t. i. az ujja telepítést kellőleg előmozdithassák, a befektetett tőkét s az évi kiadásokat a telepítő szőlőbirtokosság részére biztosithassák / három fő feladatnak kellene, hogy megfeleljenek.

1. Megfelelő ügyes, gyakorlott munkásokat képezzenek, a telepíteni szándékozó gazda közönség részére.

2. Kifogástalan jó minőségű s a lehető legolcsóbb ojtásokat állítsák elő.

4. A gyakorlati helyes irány kimutathatása céljából kísérleti ojtvány táblákat állítsanak.

Szerintem a legelső és legfontosabb feladata, minden közérdekű szőlőtelepnek a jóra való munkások szakszerű kiképezése által, a szőlősgazda közönség segítségére lenni, melyet minden ily szőlőtelepen célnak megfelelően lehet érni, a munkás képző tanfolyamok létesítésével.

A munkás képző tanfolyamok szervezését csak főbb vonásokban igyekszem vázolni.

Munkás képző tanfolyam.

Célja a munkás képző tanfolyamoknak, hogy márcz. 15-től okt. 31-ig tartó szorgalmi idő alatt a szegődött napszamosok minden gyakorlati munkába megfelelő jártasságot megszerezvén, azt bizonyítványuk elnyerése után a telepíteni szándékozó szőlős gazdánál érvényithessék.

A munkás képző tanfolyamra megfelelő napi díj (pl. 60 krajczárral) márcz. 15-én 20—30 ép erős testalkatu egészséges napszamos volna szegődttendő a következő feltételek mellett.

Kötelezik magukat a szegődött munkások arra, hogy a fent kitett szorgalmi idő alatt a telepet, a telepvezető engedelmére nélkül még vasár és ünnep napokon sem hagyják el d. e. 10 óráig. — Töreksenek a munkások, minden munkát az előadott utasítások alapján el-sajátítani, a nekik ki osztott munkát az adott utasítás szerint lelkiismeretes pontossággal s szorgalommal végezni; megbízatásuk eselén a telepen alkalmazott időleges munkásokra lelkiismeretesen felügyelni s velők a munkálatot, a kiadott utasítás szerint végeztetni. Vasár és ünnepnapok délelőtti 10 órájáig, továbbá esős napokon, a népszerű modorban tartott magyarázatokat figyelemmel hallgatni s azt elsajátítani, a bemutatott újítási munkálatokat lelkiismeretes, szorgalmas gyakorlás által elsajátítani s a netalán előforduló sürgős munkákat megtenni.

A fizetés minden szombaton este esetleg vasárnap reggel 10 óra előtt történnék, mely alkalommal minden munkástól, a munka napok után 70 krajczár és a vasár. és ünnepnapokra jó díj biztosítékul tartatnék vissza, s az a bizonyítványokkal s egyéb jutalmakkal egyszerre osztatnék ki. Így minden tanfolyam befejeztével annyi pénzzel, amennyivel első szükségleteit fedezheti; s vinczeléről történt alkalmaztatása esetén nem kellene előlegre, vagy kölcsönre szorulnia.

Azon munkások, kik a telepet időközben elhagyják, vagy hanyagságuk, rendetlen életmódjuk, szóval bármely alaposoknál fogva elbocsájtatnak, a biztosítékul vissza tartott pénzre igényt nem tarthatnak.

A munkások élelmezéséről lakásukról gondoskodni tartoznak, de amennyiben szükséges, közös lakás a telepen adandó. A gyakorlati eljárások bemutatása, szakszerű népies magyarázatok tartása telepvezető főfeladata.

Hogy a munkások gyakorlati jártasságukat beigazolhassák, — a főbb munkálatok végzéséről megfelelő osztályzatot nyerhessenek, s az általuk elért eredményből ösztönzést merithessenek arra; miszerint magukat az egyes munkák végzésébe tovább gyakorolják, s a tökéletes eredmény elérhetése felé törekedjenek; — okvetlen szükséges, hogy minden munkálatot saját nevek alatt, felelőssége tudatában végezzenek.

Közös vagy megosztás által végzendő munkára csak azon munkásokat szabad alkalmazni, akik az egész munkálatot önállóan jó eredménnyel végezni tudják, s ugy gyakorlati jártasságuk lelki ismeretes pontosságuk által elég garanciát nyújthatnak a jó összeredmény elérésére.

Ilyen főbb munkák; a nyitás, a metszés, vessző feldolgozás, az ojtás, az ojtványok elrakása, a gyomlálás (válogatás), a zöld ojtás, kötözés, fás és zöld ojtványok kezelése, az ojtások felszedése, megválogatása, álló helyére ültetése, zöld ojtások eldöntése, a gyökeres vesszők felszedése, osztályozása, elvermelése, a vesszők elfektetésével való fedés, a szőlő táblák sorainak s a tőkék helyeinek pontos kijelölése.

Amennyiben a talajviszonyok megengedik, a szénkénggeli gyérités bemutatása, a trágyázási módok helyes keresztvitele.

Az ily alapon szervezett munkás tanfolyamra mindig lesz elég jelentkező, kik közül a telep munkás szükségletéhez képest 20—30 volna felveendő, kikből megfelel vezetéssel, a szorgalmi idő alatt, jóra való, értelmes és kellő gyakorlati jártassággal bíró lelkiismeretes munkások lennének képezhetők; sőt a munkálatok vezetésére is begyakorolhatók lennének, oly formán, hogy az időszaki munkások felügyeletére felváltva alkalmaztatnának.

A munkásképző tanfolyamok létesítése, a közérdekű telepeken semmi nehézségbe nem ütközik; s a látszólagos költség többlet, bizonyára már a munkások szorgalma és a telep célirányos munkáltatása által meg térül.

A kisebb szőlőbirtokosokon pedig, kik bank kölcsön igénybevételével lesznek kénytelenek telepíteni, a legnagyobb könnyítés az által érhető

el, ha telepítésükhöz szükséges megfelelő gyakorlati jártasságú munkások lesznek rendelkezésükre.

Miután csak értelmes, jóra való, képzett, szorgalmas és lelkiismeretes munkások alkalmazása nyújthat elég garanciát arra, hogy tökéletes jó minőségű ojtványokból jövedelmező szőlő telepek legyenek; — ennél fogva azt hiszem, nem tévedtem, amikor a közpénzen fenntartott telepek első feladatául a munkás képzést vettem.

Mikor lesz a szüret? A nagyváradi hegy-község ma, vasárnap délelőtti 10 órakor tartja közgyűlését a városházán. Ez alkalommal alapítják meg a szüret határnapját és több fontos ügyben hoznak határozatot.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897 október 2-én.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	121.50
Magyar koronajárdék	—	—	—	99.20
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	—	—	—	121.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	102.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	120.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—	—	—	97.—
Halme és jog megváltási kötvény	—	—	—	100.75
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	—	—	—	97.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	—	—	—	155.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	—	141.25
Osztrák járadék papírban	—	—	—	101.75
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	101.75
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	123.—
Osztrák korona járadék	—	—	—	101.50
1860. osztrák államsorsjegyek	—	—	—	143.—
Osztrák magyar bankrészvény	—	—	—	965.—
Magyar hitelbank részvény	—	—	—	391.—
Osztrák hitelintézeti részvény	—	—	—	357.10
Páris vista	—	—	—	341.25
20 márkás arany	—	—	—	952.—
Német birodalmi márka	—	—	—	58.72 1/2
London vista	—	—	—	119.75
Páris vista	—	—	—	47.50
20 márkás arany	—	—	—	11.72

NAGYVARADI SZINKOR.

Nagyvárad, 1897. évi október 3-án.

Saltarelli Angolle olasz színtársulatával.

FELEMELT HELYÁRAK.

Salvini Gusztáv, a világhírű tragikus bucsufeléléptével

OTHELÓ.

Tragédia 3 felvonásban.

Kezdeté 7, vége fél 10 órakor.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

308—1897. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó az 1881. év LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a m.-csékei kir. járás-bíróság 1897 évi 2070. 2004. számú végzésével Bodánszky Lipót végrehajtató részére Kutny Gyula és özv. Prepeliczay Károlyné végrehajtást szenvedettek ellen 30 frt és 180 frt s jár. erejéig elrendelt végrehajtás folytán nevezett alperesektől lefoglalt s 700 frtra becsült ingóságokra a m.-csékei kir. járásbíróság 3527—91. P sz. kiküldő végzése folytán az árverés elrendeltetvén, annak helyszínén vagyis Spimson leendő megtartására határidőül **1897 évi október hó 8-ik napján délelőtti 11 órája** tűzetik ki, mikor a bíróság lefoglalt 2 asztag zab, 2 kazal és 1 asztag buza továbbá szalma s egyéb ingóságok az 1881. 60. t. cz. 107. és 108. §-ai szerint a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhivatnak egyuttal mindazok, akik a lefoglalt tárgyakra oly elsőbbséggel bírnak, mely az ezen ügybeni végrehajtási iratokból ki nem tűnik, miszerint elsőbbségi igényeiket az árverés megkezdése előtt szóval vagy írásba alólírt végrehajtónál az 1881. 60. t. cz. 111. §-a értelmében a különbeni következmények terhe alatt bejelenleni el ne mulasszák.

Kelt M.-Cséken 1897 évi szept. hó 31-én.

Balogh Ágoston,
kir. bir. végrehajtó.

HIRDETÉS.

A nagyváradai I. sz. Káptalan Kommandáns rétjének a belényesi országot felőli részéből 4. e. hold és 194 □ öl terület egészben vagy 18 telekre felosztva egyenkint eladó.

Az eladási feltételek és a városi törvényhatósági bizottság által jóváhagyott felosztási terv alulirotnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők és a kellő bánompénzzel felszerelt írásbeli zárt ajánlatok ugyanott **folyó évi november 1-ig** elfogadtnak.

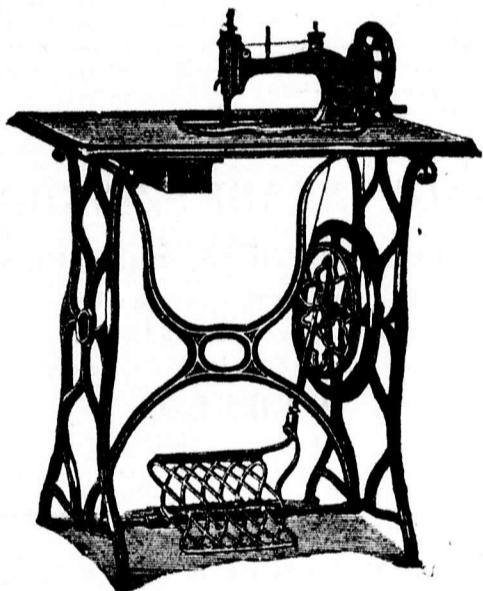
294 1-3

N.-Várad, 1897 okt. 1.

Papp Imre,

főtiszt.

(Utányomás nem díjazatik.)

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy ujjonnan berendezett üzletemben *a legjobb és legolcsóbb*

Kerékpárok és varrógépek kaphatók

Családi Singer varrógép
32 forinttól feljebb

valamint: *Wheeler-Wilson, kari-kahajós, Vibrating* és más különleges varrógépek.

Ugyszintén alkatrészek eladása. Kerékpárokhoz és varrógépekhez.

Villanyos csengők és Telefonok felszerelése.

Minden rendszerű *varrógép és kerékpár* pontosan és jutányosan javíttatik.

Beeses pártfogását kérvetisztelettel

280 4-5

Feigenbaum H.

Kert-utca, Ipartestület-háza mellett.

Szőlőajtás eladás.

A legnemesebb **csemege** és **borfajok, gyökeres,** fás és zöld ojtások, őszi vagy tavaszi szállításra megrendelhetők **Janky Antal**nál Nagyváradon.

293 1-6

A Szent László-nyomda
részvénytársaságnál
hirdetések felvételnek
a **„TISZANTUL”**
napilap részére.

Hölgyek figyelmébe!

264 44-52

Tulhalmozott raktáromból

a csődtömegből vett áruk

bármily elfogadható áron eladatnak.

Markovits Mór parti-áru raktárában

Kert-utca, Korona-kávéházzal szemben.

Ne mulassza el senki a kedvező alkalmat, hogy egy próbavásárlást ne tegyen a **jelenleg teljesen ujjonnan berendezett**

HEVESI A.

verseny áruházában

(Kossuth-utca 3-ik szám alatt.)

Van szerencsém a nagyérdemű vevőközönség b. tudomására hozni, hogy a volt régi árukat *teljesen kiárusítottam* üzletem tetemesen megnagyobbítottam és azt egészen *ujjonnan rendeztem be*, úgy hogy bármely izlésnek megfelelő mindennemű *férfi* divatcikkeket *férfi és gyermek czipők, legújabb divatu nyakkendők, gallérok és kézelők*, melyeket már 10 krtól kezdve feljebb árusítok el.

→→ **Iskolai táskák legolcsóbban.** ←←

Gyermeköltönyök a legfinomabb *női és gyermek fehérneműek, zsebkendők, szallagok, csipkék*, kitűnő szintartó (rabok által kötött) *harisnyák*, továbbá *kalapok, eső és napernyők, sétatobok*, nemkülönben a legesinosabb *gummi-vas és fakerekü gyermek-és toló-kocsikból* nagyraktárt tartok.

268 8-8

→→ **Utazó bőröndök gyári árban.** ←←

HIRDETMÉNY.

Ezennel közhírré tétetik, hogy miután a Magyar Királyi Pénzügyminis-
terium, ellenőrző közegei útján, az Első magy. kir. szab. Osztálysorsjáték I. osztályára szóló
sorsjegyeket felülvizsgáltatta, azok a főelárusítóknak elárusítás végett kiadattak.

A Magyar Királyi Pénzügyministerium által jóváhagyott sorsolási terv itt következik:

A magy. kir. szab. Osztálysorsjáték Sorsolási Terve. 100,000 sorsjegy, 50,000 nyeremény.

Első osztály Betét 12 korona Huzás: 1897. november 11. és 12.		Második osztály Betét 20 korona Huzás: 1897. december 10. és 11.		Harmadik osztály Betét 32 korona Huzás: 1898. január 4. és 5.		Negyedik osztály Betét 40 korona Huzás: 1898. január 26. és 27.		Ötödik osztály Betét 32 korona Huzás: 1898. február 16. és 17.		Hatodik osztály Betét 24 korona Huzás: 1898. márcz. 9-16i April 6-ig.	
Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Legnagyobb nyeremény szeren- csés esetben 1.000,000 Korona	
1 á	60000	1 á	70000	1 á	80000	1 á	90000	1 á	100000	Nyerem. Kor. 1 á 600000 600000	
1 á	20000	1 á	25000	1 á	30000	1 á	30000	1 á	30000	Nyerem. Kor. 1 á 400000 400000	
1 á	10000	1 á	10000	1 á	20000	1 á	20000	1 á	20000	Nyerem. Kor. 1 á 200000 200000	
1 á	5000	1 á	5000	1 á	15000	1 á	15000	1 á	15000	Nyerem. Kor. 1 á 100000 100000	
3 á 2000	6000	3 á 3000	9000	3 á 10000	30000	3 á 10000	30000	3 á 10000	30000	Nyerem. Kor. 1 á 60000 60000	
5 á 1000	5000	5 á 2000	10000	5 á 5000	25000	5 á 5000	25000	5 á 5000	25000	Nyerem. Kor. 1 á 40000 40000	
8 á 500	4000	8 á 1000	8000	8 á 2000	16000	8 á 2000	16000	8 á 2000	16000	Nyerem. Kor. 1 á 20000 200000	
20 á 300	9000	20 á 500	10000	10 á 1000	10000	10 á 1000	10000	10 á 1000	10000	Nyerem. Kor. 1 á 10000 100000	
50 á 100	5000	60 á 300	18000	70 á 500	35000	70 á 500	35000	70 á 500	35000	Nyerem. Kor. 1 á 500 500000	
2900 á 40	118000	3900 á 80	312000	4900 á 100	637000	3900 á 170	663000	3900 á 200	780000	Nyerem. Kor. 27800 á 200 5560000	
3000 nyer. Kor. 240000		4000 nyer. Kor. 477000		5000 nyer. Kor. 898000		4000 nyer. Kor. 934000		4000 nyer. Kor. 1061000		30,000 nyer. és díj 9.550,000	

Bevétel	MÉRLEG	Kiadás
100000 sorsj., I. oszt. á Kor. 10	1000000	3000 nyerem., I. oszt. 240000
97000 " II. " " " 18	1740000	4000 " II. " " " " 477000
93000 " III. " " " 30	2790000	5000 " III. " " " " 898000
88000 " IV. " " " 38	3341000	4000 " IV. " " " " 934000
84000 " V. " " " 30	2520000	4000 " V. " " " " 1064000
80000 " VI. " " " 22	1760000	30000 " VI. " " " " 9550000
	Kor. 13160000	50000 nyer. Kor. 13160000

Az I. osztály huzása 1897. november hó 11. és 12-én lesz. A huzások a magyar királyi ellenőrző hatóság és kir. közjegyző jelenlétében nyilvánosan
történnek, a Vigadó termeiben. Sorsjegyek a magy. kir. szab. Osztálysorsjáték valamenyi elárusítóinál kaphatók.
Budapest, 1897. október 1.

A magy. kir. szabad. Osztálysorsjáték
IGAZGATÓSÁGA.
Lónyay Hazay

FELHÍVÁS!

A közeledő őszi idényre megérkeztek a legújabb divatú

kalap-, czipő- és uri-divatcikkék

melyek kizárólag

jó minőségben

és rendkívül

olcsó árban csak is

„Reichard áruházában“

Nagyvárad, Fő-úteza, Orsolya zárda épület
szerezhetők be.

A marbúrgi czipő gyár egydéli főraktára.

Eredeti angol és olasz kalapok.

Nyakendőkben folytonos nyitonságok.

1897-1898.

Az igen tisztelt vevőközönség szives tudomására hozom, hogy vásárlási utamból visszatérve raktáram a legujabb kész **női- és gyermek-felöltőkkel** valamint **színes** és **fekete** ruhaszövetekkel dusan van felszerelve és hogy azokat

feltűnő olcsó árban

árusítom.

Tisztelettel

FLEGMAN ÁRMIN

Nagyvárad, Zöldfa-utca elején.

224-25-50

Aurora legujabb gallérformájú őszi felöltő	—	6 frttól kezdve.
Niobe közönséges őszi gallér	— —	1 frttól „
Dora jó őszi kabát	— — —	4 frttól „
Jambó finom posztó télikabát szövet bélés	—	9 frttól „
Krull jó bolyhos télikabát szövet bélés	—	6.25 „
Corsó legelegánsabb télikabát szövet bélés	—	11 frttól „
Carla gyönyörű szőrme gallér	— — —	9.50 „
Carla hosszú szőrme gallér	— — —	18 frttól „
Brünn jó őszi szövet duplaszéles	— —	22 krtól „
Trylbi legujabb 120 széles divatszövet	—	65 krtól „
Jászay kitűnő 120 széles női posztók	—	70 krtól „
Házi vászon női fehérneműnek való 1 vég	—	6.85 kr
Creas vászon női fehérneműnek való 1 vég	—	4.40 kr
Junó vászon mindenre alkalmas 1 vég	—	2.70 kr
Polgár vászon legjobb ami létezik lepedő és lábra- valónak való $\frac{9}{8}$ széles egy vég 30 rőf	—	5.90 kr

Szőnyeg, paplan, matrác, függöny, berliner kendők, posztó kendők, női és férfi kész fehérneműek, **verseny nélküli olcsó árban.**

➡ **Mérték utáni szövetruhák már 15 frttól kezdve.** ➡